

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3215/2018. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.367/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. K. Kovács Dóra ügyvéd, 1114 Budapest, Móricz Zsigmond körtér 15. földszint 4.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.367/2016/6. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.557/2015/4. számú ítélete és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.M.1998/2013/45. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következők szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó, az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó peres eljárás felperese 2005. szeptember 1-jétől állt a Tan Kapuja Buddhista Egyház (a továbbiakban: TKBE) fenntartásában működő felsőoktatási intézmény, a Tan Kapuja Buddhista Főiskola (a továbbiakban: főiskola) alkalmazásában. Az indítványozót 2007. szeptember 1-jétől 2011. augusztus 31-ig terjedő határozott időre a miniszterelnök megbízta a főiskola rektori teendőinek ellátásával. A főiskola az indítványozó munkaviszonyát 2009 júliusában kelt rendkívüli felmondással megszüntette, amelyet a munkáltatói jogkört gyakorló TKBE nevében az Egyházi Tanács vezetője írt alá. A rendkívüli felmondás indokolása szerint az indítványozó 2008. augusztus 31-én bejelentette a rektori tisztségről való lemondását, ezt utóbb többször is megerősítette, ezért a munkáltató rendkívüli rektor-helyettest bízott meg. Az indítványozó ezt követően az egyházzal mint fenntartóval és a főiskola egyes oktatóival szemben olyan magatartást tanúsított, amelyre még rektorként sem lett volna jogosult. Így több személyről elektronikus levélben azt állította, hogy bűncselekményt követett el, ami miatt az indítványozóval szemben magánvádas eljárás is indult. Ez a magatartása alkalmas lehetett mind az egyház, mind a főiskola jóhírnevének és tekintélyének a csorbítására a felmondás indoklása szerint. Annak ellenére, hogy tisztában volt azzal, hogy a főiskolán csak a TKBE előzetes hozzájárulásával alkalmazhat magánszemélyt, egy szakemberrel e nélkül létesített jogviszonyt, utóbb pedig a főiskola ezt a munkaviszonyt csak több millió forint kifizetésével tudta megszüntetni. Több oktató munkaviszonyát 2009 júniusában annak ellenére szüntette meg, hogy tudomása volt arról, hogy a TKBE 2008 szeptemberében a munkáltatói jogokat magához vonta. 2009 júniusában az indítványozó a felmondásban foglaltak szerint törvénybe ütköző módon több személy főiskolai oklevelét visszavonta, és ezt a jogsértést a TKBE felszólítása ellenére sem szüntette meg. Nem hajtotta végre a TKBE mint intézményfenntartó 2009 áprilisában kelt határozatait, azokkal nyíltan szembehelyezkedett, és a hallgatók körében olyan látszatot kívánt kelteni, mintha a fenntartói határozat megalapozatlan és jogellenes lenne. 2009 júniusában kelt elektronikus levelében összehívta a főiskola szenátusát és jutalmat helyezett kilátásba annak, aki ott megjelenik és szavaz. A munkáltató érvelése szerint e magatartásával alapvetően megsértette a TKBE és a főiskola önzetlenséget és békét hirdető célját és küldetését, továbbá magatartása súlyos etikai problémákat is felvetett. A felmondást megelőző közel egy évben folyamatosan olyan magatartást tanúsított, ami sértette a TKBE és a főiskola közti jó viszonyt. Az indítványozó magatartása, nyilatkozatai anyagi és erkölcsi hátrányt okoztak, így – a felmondás szerint – megállapítható volt a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségek folyamatos, jelentős mértékű szándékos megsértése, ami megalapozta a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetését.

- [4] 2.2. Az indítványozó ezt követően keresetet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: bíróság), melyben a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását és az alperes kártérítés megfizetésére kötelezését kérte, hivatkozva arra, hogy a rendkívüli felmondás elkésett volt, az intézkedés nem az arra jogosult munkáltatói jogkör gyakorlójától származott, és a felmondás indokolásában foglaltak sem feleltek meg a jogszabályi elvárásoknak. A bíróság megállapította, hogy a TKBE Alapszabályának a munkáltatói jogkör gyakorlása tekintetében történő módosítása szabályszerűen történt, és önmagában az a körülmény, hogy az indítványozót az Egyházügyi Tanács ülésére nem hívták meg, nem érinti a munkáltatói jogkör delegálására vonatkozó döntés jogszerűségét. A bíróság e körben utalt arra is, hogy nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy az indítványozó már korábban közölte az oktatókkal, az alkalmazottakkal, az Egyházügyi Tanáccsal és a Szenátussal, hogy a rektori tisztségről lemond, amelyet a Szenátus 2008 szeptemberében elfogadott. Ebből kifolyólag az Alapszabály módosításáról szóló döntés időpontjában a munkáltató- bíróság álláspontja szerint – már alappal nem tekintette az indítványozót rektornak. Megállapította a bíróság azt is, hogy a rendkívüli felmondásról az Egyházügyi Tanács döntött, akinek a nevében azt az elnök írta alá, így az intézkedés az arra jogosulttól származott. A bíróság kifejtette, hogy a rendkívüli felmondásban az indítványozó terhére rótt kötelezettségzegeségeket úgy foglalták össze, hogy a felmondást megelőző közel egy éven keresztül tanúsított olyan magatartást, ami a jogviszony megszüntetését indokoltá tette, azaz a munkáltató az indítványozó kötelezettségzegeségét folyamatosnak tekintette. A munkáltató ezen álláspontja – állapította meg a bíróság – a tényeknek megfelelt, vagyis az intézkedés meghozatala határidőben történt. A bíróság véleménye szerint a munkáltató részéről az indítványozó terhére rótt nyilvános véleményformálás valóban nem egyeztethető össze a buddhista szemlélettel, a Szenátus összehívása és ott a megjelenésért és a szavazásért jutalom kilátásba helyezése semmiképpen sem felelt meg a főiskola és a TKBE önzetlenséget és békét hirdető céljának, és ez a magatartás etikai problémákat is felvetett. A bíróság megállapította azt is, hogy a főiskolára nézve nyilvánvalóan hátrányos következménnyel járt az is, hogy az indítványozó a hallgatókkal – mint e tekintetben illetéktelen személyekkel – a főiskola tevékenységére vonatkozó alapvető fontosságú információkat közölte. A fenntartó előzetes hozzájárulása nélkül létesített munkaviszony az indítványozó részéről a munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségének szándékos és jelentős mértékű megszegését jelentette a bíróság szerint. Az egyes főiskolai tanári munkaviszonyok indítványozó által történő megszüntetése sem felelt meg az indítványozó munkáltatói szabályok, előírások és utasítások szerinti munkavégzési kötelezettségének. Az indítványozó a munkaviszonyából származó kötelezettségét szándékosan és jelentős mértékben szegte meg akkor is, amikor több személy főiskolai oklevelét visszavonta. A bíróság álláspontja szerint mindezek jogszerűen vonták maguk után a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetését a munkáltató részéről, ezért a bíróság az indítványozó keresetét elutasította.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a bíróság ítéletét helyben hagyta. Az ítélete indokolásában – egyebek mellett – rámutatott arra, hogy a bíróság a munkáltatói jogkör gyakorlásával kapcsolatosan helytállóan foglalt állást, és helyesen utalt arra, hogy az Egyházi Tanács határozatának jogszerűsége a munkaügyi perben nem vizsgálható, az indítványozó által sérelmesnek vélt határozatot pedig a bíróság előtt nem támadta meg. E tekintetben a törvényszék ítélete külön is utal az Egyházi Tanács 2008. szeptemberi határozatára, mely szerint „[a] fenntartó magához vonja valamennyi főiskolai munkakör létesítésének, és valamennyi már létező főiskolai munkakör feletti munkáltatói jogkör gyakorlásának a jogát (ideértve a rendkívüli rektor-helyettesi munkakör feletti munkáltatói jogkör gyakorlását is). Ennek megfelelően a mai naptól az új rektor megválasztásáig a TKBF valamennyi már létező, vagy a jövőben esetleg létesítendő munkaviszonya (illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonya) tekintetében kizárólag a fenntartó képviseletében eljáró TKBE ET vezetője előzetes írásbeli egyetértésével lehet munkáltatói intézkedést tenni. A TKBF bármely vezető szervének a fenntartó képviselője egyetértésének hiányában tett ilyen irányú intézkedései hatálytalanok”. A törvényszék megállapította ez alapján, hogy a bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok és tanúvallomások alapján helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a munkáltató jogszerűen adta ki a rendkívüli felmondást, az az arra jogosulttól származott. A törvényszék rámutatott arra is, hogy a bíróság a felmondás kapcsán helyesen utalt az indítványozó folytatólagos, illetve ismétlődő felrható cselekményeire, így a munkáltatói intézkedés alaki okból sem jogellenes. A törvényszék ítélete szerint az indítványozó által elkövetett cselekmények önmagukban olyan jelentős súlyúak, amelyek külön-külön is jogszerű alapul szolgálhattak a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetésének. Az pedig – szögezte le a törvényszék –, hogy az indítványozó a fenntartó egyház vezetőivel kapcsolatosan elektronikus levélben sértő kijelentéseket tett, nyilvánvalóan ellehetlenítette a munkaviszony további fenntartását.

- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta, a bíróság és a törvényszék az indítványozó munkaviszonyának megszüntetésére vonatkozó döntéseit megalapozottnak minősítette. Ítéletében rámutatott arra is, hogy a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor a korábbi beadványokra hivatkozásokat nem, csak a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vehette figyelembe. A Kúria ítéletében utalt még arra, hogy az indítványozó kérelmében felsorolta ugyan azokat a jogszabályokat, amelyek álláspontja szerint az ügyében még irányadó Alkotmánnyal összhangban kizárják, hogy a rektornak felmondjanak, e körben azonban részletes álláspontját nem fejtette ki, nem jelölte meg továbbá, hogy mely jogszabály és miért ellentétes az Alkotmány előírásaival, és milyen jogsértést követett el a munkáltató, amit a bíróság illetve a törvényszék is tévesen értékelt. Ebből következően a felülvizsgálati kérelem ezen része nem felelt meg a törvényi előírásoknak, így az a Kúria részéről érdemben nem volt felülvizsgálható.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtktárának hiánypótlásra történt felhívására kiegészített. Indítványában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként az Alaptörvény X. cikke (1)–(3) bekezdéseit és a XXVIII. cikk (1) bekezdését jelölte meg. Az indítványozó nézete szerint mindkét állított alapjogsérelem érdemben befolyásolta a bírói döntést, mert a tudományos kutatás, a tanítás szabadságához, a felsőoktatási intézmények önállóságához való jogból következően a felsőoktatási intézmény rektorának egyszerű munkáltatói aktussal nem lehet felmondani, ez sérti a felsőoktatási intézmény autonómiáját. Ezért szerinte a bíróságnak „minden egyéb körülménytől függetlenül” meg kellett volna állapítania a felmondás jogellenességét. Az ezzel ellenkező bírói döntés csakis az érintett alapjog sérelmével volt lehetséges. A „tisztességes eljáráshoz és elbíráláshoz” való jogának egyértelmű sérelmét jelenti az, hogy ügyében a bíróság indokolási kötelezettségét elmulasztotta. A perben az indítványozó kifejezett kérelme ellenére egyik eljáró bíróság sem bíralt el három, egyenként is perdöntőnek minősülő jogszabálysértést. Az indítványozó által állított jogszabálysértések egyikére sem tér ki a panaszban támadott ítéletek indokolása, holott „ezek mérlegelése ellenkező bírói döntést alapozott volna meg”. Az indítványozó szerint állított alapjogsérelmei alapvető alkotmányjogi kérdéssel „függnek össze”, mivel a felsőoktatási intézmények autonómiájának egyik legfontosabb szerve a rektor, de felette a munkáltatói jogkört az intézmény fenntartója gyakorolja. A munkáltatói jogok rektorral szembeni alkalmazása „alkalmas lehet” véleménye szerint az intézményi autonómia jelentős csorbítására. Az indokolási kötelezettség alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában „már elemezte, ezért ennek ismételt vizsgálata nem látszik szükségesnek”.
- [8] Az indítványozó a tudományos kutatáshoz, a tanítás szabadságához, a felsőoktatási intézmények önállóságához való – nézete szerint az Alaptörvény X. cikkében szabályozott – jog megsértésének alátámasztásaként felhív több, e tárgykörben 1992 és 2006 között született alkotmánybírósági döntést. Ezek bemutatását, kivonatos idézését követően egyebek mellett megállapítja, hogy az alkotmánybírósági határozatok fényében a felsőoktatási intézmények autonómiájának az Alkotmány időszakában megvalósuló alkotmányos védelme „hasznoló volt” az Alaptörvény elfogadása utáni helyzettel, így az Alkotmánybíróság kiemelten védendő alapjognak tekintette a kutatás és a tudományos tanítás szabadságát és autonómiáját. Az indítványozó kiemeli, hogy az Alkotmánybíróság egyik, idézett határozatában a rektor megbízására vonatkozó előterjesztés megtételét kifejezetten a felsőoktatási intézmény autonómiájával védett „tudományos, oktatási és kutatási tevékenységet érintő, alapvető döntés”-nek minősítette. Az idézett Alkotmánybírósági döntéseket saját ügyére vetítve megállapítja az indítványozó, hogy a rektor megbízásának megszűnését eredményező döntés, amennyiben abban az intézmény önkormányzati szerve nem vesz részt, kiemelten védett alapjogot sért. Az általa a perben vitatott felmondás során éppen ez történt: a „[f]enntartó felmondott a Főiskola rektorának, ezzel rektori megbízása is megszűnt – noha a Főiskola szenátusa nem határozott a kérdésről, nem is tárgyalta azt”. A rektornak történő felmondás – folytatja az indítványozó – megbénítja a rektor mint felsőoktatási önkormányzati szerv működését, ami által az intézmény működése ellehetetlenül, és közvetlen veszélybe kerül az intézményi autonómia is. Az indítványozó a vonatkozó törvény általa relevánsnak tartott rendelkezéseinek ismertetését követően megállapítja, hogy a törvény alapján a fenntartó munkáltatói joggyakorlása nem korlátlan, „a hivatalban lévő rektor munkaviszonyát nem szüntetheti meg, mivel a rektori megbízás munkaviszonyhoz kötött, ám a rektor felmentésére csak a szenátus kezdeményezése alapján, miniszterelnöki döntéssel van lehetőség”. A bíróságoknak a panaszban támadott ítéleteikben a törvény rendelkezéseit az Alaptörvénnyel összhangban kellett volna értelmezniük, így – az indítványozó véleménye szerint – amikor nem mondták ki a munkáltatói felmondás jogelle-

nességét, megsértették a fokozott alkotmányos védelmet élvező, számára az Alaptörvény X. cikkében biztosított alapjogát.

- [9] Az indítványozó állítása szerint kereseti kérelmében, fellebbezésében és felülvizsgálati kérelmében a jogszabályhelyek megjelölésével, a vonatkozó tények ismertetésével pontosan megjelölt három olyan törvénysértést, amelyek alapján a felmondás jogellenességét a bíróságoknak ki kellett volna mondaniuk. „Ezek értékeléséről egyik bíróság sem adott számot határozatában, és ezzel megsértették az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított alapjogát”.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [11] 4.1. A testület megállapította, hogy az indítvány ezeknek a törvényi kritériumoknak csak részben felel meg, mivel az alább kifejtettek szerint nem tartalmaz elégséges, megfelelően alátámasztott és alkotmányjogilag értékelhető, illetve releváns indokolást arra nézve, hogy az indítványozó által sérelmezett bírói döntések miért elentétesek az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [12] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Ezért az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntések alaptörvény-ellenességének kételye, illetve a felvetett kérdés kapcsán az ezzel összefüggésben leírt indokok megalapozzák-e annak alapvető alkotmányjogi jelentőségét.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvénynek a támadott bírói döntések által megsérteni állított rendelkezéseiként az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdését és a X. cikke (1)–(3) bekezdéseit jelölte meg.
- [14] 4.3. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntéseknek kizárólag az Alaptörvénnyel való összhangját bírálhatja felül. Ebből következően az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve” –, ezért eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [15] 4.4. A tisztességes tárgyaláshoz fűződő alapjogot az Alkotmánybíróság az eddigiekben követett gyakorlatában a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásként értékelte. Eszerint az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésében nem kétségesen eljárási, processzuális természetű alapjogot ismer el, amelynek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” (ABH 1998, 91, 95).
- [16] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmeként alkotmányjogi panaszában azt jelöli meg, hogy ügyében az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüket elmulasztották, így – kifejezett kérelme ellenére – egyik eljáró bíróság sem bírálta el három, az indítványozó nézete szerint egyenként is „perdöntőnek minősülő” jogszabálysértést, holott ezek mérlegelése ellenkező bírói döntést alapozott volna meg. Véleménye szerint tehát az ügyében eljáró bíróságok egyes kereseti érveléseit lényegében megkerülték és azokra nem adtak választ. Ez az indítványozói állítás esetlegesen felvetheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, azonban ennek érdemi vizsgálatára csak megfelelő, alkotmányosan értékelhető indokolás mellett kerülhet sor.

- [17] Az, hogy az indítványozó a bírósági eljárásban mit tart elbírálandó kérdésnek és a bíróság a kereset tárgyából következően az erre vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása alapján pontosan mit és hogyan bírál el, törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. A jelen ügyben az eljáró bíróságok az indítványozó keresetét a munkaviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítására és jogkövetkezményeinek alkalmazására irányuló keresetként azonosították és ekként bírálták el, az ehhez megítélésük szerint szükséges és elégséges bizonyítást lefolytatva, a lefolytatott eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével és értékelésével megállapított tényállást egybevetve az alkalmazandó jogszabályokkal elbírálnak ítélték a kereseti kérelmet, és ennek alapján hozták meg döntéseiket az alábbi három kérdésben: az indítványozó által kifogásolt munkáltatói intézkedés az arra jogosulttól származott-e, a felmondásban az indítványozó terhére rótt cselekmények tekintetében megállapítható-e az elévülés, illetve a munkáltatói intézkedésben foglaltak megalapozták-e a rendkívüli felmondást, azaz az indítványozó a munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségeit szándékosan és jelentős mértékben megszegte-e. Az Alkotmánybíróság e körben rámutat arra is, hogy a Kúria indítványozó által támadott ítéletében részletesen számot adott továbbá arról és megindokolta, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglalt egyes felvetéseket milyen okokból kifolyólag nem bírálhatott el érdemben.
- [18] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy az ügyben eljáró bíróságok a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján osztották a munkáltató azon álláspontját, hogy az indítványozó rektori megbízásáról történt lemondásával – amelyet a főiskola szenátusa kifejezetten el is fogadott – e megbízatása megszűnt. A lemondás tényét egyébként a rendelkezésre álló iratok alapján az indítványozó sem vitatta az eljárás során, emiatt került sor a munkáltató részéről rendkívüli rektor-helyettes megbízására, és erre tekintettel állapította meg a bíróság, hogy ezt követően a munkáltató alappal nem tekintette az indítványozót rektornak. Ebből következően az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó peres eljárás tárgya az indítványozó mint főiskolai tanár munkaviszonya rendkívüli felmondással történő megszüntetésének a jogszerűsége volt, és az eljáró bíróságok megállapítása szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok és az általuk megállapított tényállás megalapozták a munkáltató indítványozó által vitatott intézkedését, tehát az – a bíróságok egybehangzó megállapítása szerint – jogszerű és törvényes volt. Az Alkotmánybíróság a fentiek kapcsán hangsúlyozza: annak eldöntése, hogy a bíróság a tényállás megállapításához milyen körben tartja szükségesnek bizonyítási eljárás lefolytatását, illetve milyen esetben lát egy tény, álláspontot bizonyítottnak, az ügyben eljáró bíróság ténymegállapítási hatáskörébe tartozó törvényességi kérdés, amely önmagában nem vet fel alkotmányossági kérdést. Szélsőséges esetben ennek kapcsán nem lehetne kizárni ugyan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, de az indítványozó jelen ügyben nem adott elő olyan alkotmányossági indokot, amely ezt a gyanút felvetné. Mivel az indítványozó által támadott bírósági döntések olyan törvényességi, törvényértelmezési kérdésekben foglaltak állást, amelyekhez kapcsolódóan az indítványozó semmilyen olyan érvet nem vetett fel, amely alapján a tisztességtelen eljárás gyanúja felmerülne, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet az indokolás [14] bekezdésében leírtak alapján nem vizsgálhatta.
- [19] 4.5. Az indítványozó állítása szerint az alkotmányjogi panaszában támadott bírói döntések sértik „a tudományos kutatáshoz, a tanítás szabadságához, a felsőoktatási intézmények önállóságához való” – az Alaptörvény X. cikkében szabályozott – jogot is. Ezzel kapcsolatosan az indítványozó utal arra, hogy a rektor megbízásának megszűnését eredményező döntés, amennyiben abban az intézmény önkormányzati szerve nem vesz részt, kiemelten védett alapjogot sért, az általa sérelmezett bírói döntésekben jogszerűnek ítélt munkáltatói intézkedéssel „megbénult” a rektor és ellehetetlenült az intézmény működése, továbbá közvetlen veszélybe került az intézményi autonómia is. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a fenntartó munkáltatói joggyakorlása nem korlátlan, álláspontja szerint a hivatalban lévő rektor munkaviszonyát nem szüntetheti meg, és a rektor felmentésére csak a szenátus kezdeményezése alapján, miniszterelnöki döntéssel van lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatosan utal az indokolás [15]–[18] bekezdéseiben tett – a per tárgyára vonatkozó – megállapításaira. Így az indítványozó által sérelmezett bíróságok eljárása az indítványozó mint főiskolai tanár munkaviszonyának rendkívüli felmondással történő megszüntetése indítványozó által állított jogellenességének elbírálására irányult, azaz arra, hogy az indítványozó munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan és jelentős mértékben megszegte-e. A bíróságok által lefolytatott eljárás tárgyát tekintve nem irányult és nem vonatkozott az indítványozó rektori megbízása megszűnésének körülményeire, indokaira, illetve jogszerűségére sem. Ebben a körben a bíróságok az indítványozó által támadott ítéleteikben a tényállás megállapításával kapcsolatosan pusztán rögzítették, megállapították az indítványozónak a főiskolán betöltött státu-

szára vonatkozó – lemondását követően kialakult – helyzetet, de rektori megbízását tekintve jogalakító döntést nem hoztak, illetve ilyen korábbi döntést nem is bíráltak el. A peres eljárásnak és a támadott ítéleteknek az indítványozó rektori megbízása tehát nem volt tárgya, ezért azok az indítványozó rektori státuszát fogalmilag és nyilvánvalóan nem sérthették, így az indítványozónak az Alaptörvény X. cikkének állított sérelmével kapcsolatos érvei nincsenek összefüggésben a sérelmezett bírói döntésekkel, az általa állított jogsérelem és a támadott bírói döntések között alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat nem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság érdemben ezt az indítványi elemet sem vizsgálhatta.

- [20] A fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésének és X. cikke (1)–(3) bekezdéseinek sérelmét állító indítvány az indokolás [14]–[21] bekezdésekben kifejtettek szerint nem alkalmas arra, hogy azt az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálja és befogadja, továbbá nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyikének sem.
- [21] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, az 52. § (1b) bekezdés e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. június 5.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1560/2017.

